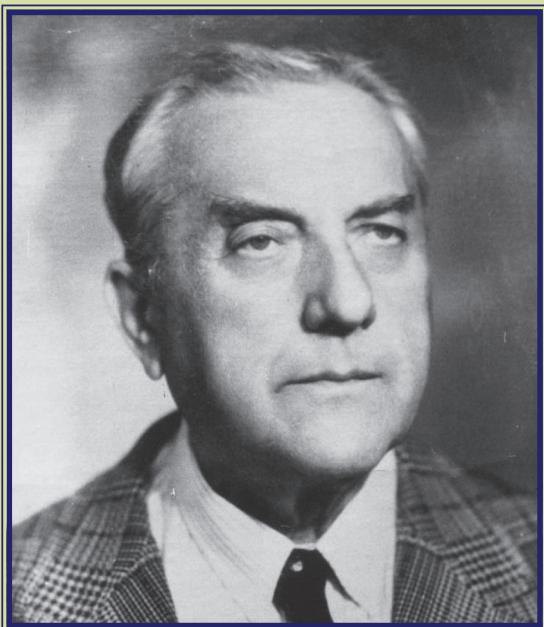

О.В. Ушеров-Маршак, Л.О. Першина

ФЕНОМЕН ОТАРА ПЕТРОВИЧА МЧЕДЛОВА-ПЕТРОСЯНА

(до 100-річчя від дня народження)

На початку 50-х років минулого століття в країні було взято напрям на розвиток індустрії, в тому числі - на розвиток збірного залізобетону. У створенні основ технології цементу, бетону та інших будівельних матеріалів почесне місце займає Харківська наукова школа видатного вченого Отара Петровича Мчедлова-Петросяна. Його ім'я стало символом фізико-хімічної епохи вітчизняного будівельного матеріалознавства.

На той час бетон розглядали як доволі простий чотирьохкомпонентний матеріал. Отар Петрович, як прихильник глибоких наукових розробок, почав вирішувати нагальні виробничі завдання. В основу рішень було покладено фізико-хімічні закони та методи. Термодинаміка, як важливіший розділ фізичної хімії визначає зміни енергії (теплоти) і направленість процесів, що протікають. Вперше в будівельному матеріалознавстві в Харкові було розроблено апарат і методологію термодинаміки стосовно складних силікатних об'єктів. Опановано методи фізичної і колоїдної хімії – термічний і калориметричний аналізи, реологію, структуроутворення тощо. Пріоритетом було формулювання принципу відповідності моменту інтенсивності та тривалості прикладання динамічних (вібрація, пресування), теплових, хімічних впливів до комплексних термодинамічних характеристик цементів та бетонів, що твердіють. Цей принцип практично було закладено в основу технологічних рішень.

Отар Петрович ніколи не примушував і не наполягав на визначенні шляхів і методів наукових досліджень. Свобода в реалізації наукових гіпотез стимулювала його учнів до кропіткої і чесної роботи. Можливо, в цьому і прихований феномен Мчедлова-Петросяна, який виховав 15 докторів і понад 100 кандидатів наук. Творча атмосфера спонукала до пошуку нових рішень відповідно до конкретних технологічних завдань. Донести їх наукову суть – благодійне і характерне намагання, яке Отар Петрович щоденно прищеплював своїм співробітникам.

Головний орієнтир тоді і сьогодні – це союз науки і виробництва. Отримані знання розвиваються і повною мірою використовуються при впровадженні великопанельного домобудівництва на найбільшому і передовому в Україні Харківському домобудівельному комбінаті № 1. Понад сорок років продовжується діяльність започаткованої наукової школи в одному з відомих будівельних навчальних закладів країни - Харківському інженерно-будівельному інституті, зараз – Харківському національному університеті будівництва та архітектури.

Співробітники кафедри фізико-хімічної механіки та технології бетону активно беруть участь у впровадженні бетонів нових поколінь у будівельній галузі.

Багаточисленні публікації, доповіді на престижних наукових і виробничих форумах, монографії, навчально-методичні посібники, дисертації, державні та наукові нагороди – підсумки тривалої праці Харківської науково-технологічної школи Мчедлова-Петросяна. Він був доктором технічних наук, професором, заслуженим винахідником і заслуженим діячем науки України, Лауреатом Державної премії України в галузі науки і техніки, членом-кореспондентом Академії наук Грузії. Праці вченого визнані науковою спільнотою України та Світу.

У жовтні цього року виповнюється 100 років від дня його народження. Рівно 20 років його немає з нами. Проте пам'ять про прекрасну людину, видатного вченого та Вчителя завжди в наших серцях.